

AMICULU FAMILIEI.

FOIA SEPTEMENARIA

PENTRU

INSTRUCTIUNE si DISTRACTIUNE.

Va eși in fie-care septemana odata — Marti'a. — Pretiulu de prenumeratiune pre unu anu intregu e
4 fl. v. a. [10 franci — lei noi] pre unu cursu semestralu 2 fl. v. a. [5 franci — lei noi.]

SUPERIORITATEA VIETIEI SOCIALE ASUPR'A VIETIEI INDIVIDUALE.

(Estrazu din o conferintia).

Sociabilitatea este elementulu esentialu
alu ori-carei moralitati. Littré.

Ce este societatea? si ce raporturi esistă in-
tre ea si fiintele ce o compunu?

Este ea efectulu unui contractu ori alu unei
conventiuni basate pre liber'a vointia a membriloru
ce o compunu? s'eu e resultanta, necesara, fatala,
că se dicu astu-feliu, a unoru legi necunoscute si
despre a căroru fire omulu nu pôte se-'si dea nici
o socotela? . . .

Cestiunea acést'a, este un'a din celea mai de-
licate; si resolutiunea problemului socialu a pre-
ocupatu tôte spiritele din tôte timpurile.

Doue tabere puternice stau fația in fația dis-
putându laurii victoriei — amëndoue abunda in
luptatori energici, pasionati, vigurosi — amëndoue
posiedu arme totu asia de ascutite, paveze totu
asia de otielite.

Lupt'a e inversiunata, ea duréza de secole si
sciinti'a, acést'a dieitia atātu de capriciōsa, nu si-a
datu încă celu de pe urma cuvētu.

Ce'a ce se scie in sa intr'unu modu positivu,
ce'a ce resulta din cercetarile si ale unor'a si ale
altor'a din partisanii acestoru doue scoli, este că
societatea e o fiintia vie, unu organismu superioru
si că o analogie aprōpe perfecta esista intre fen-
menele naturei individuale si manifestatiunile na-
turei agregate.

In tôte societatile s'eu aglomeratiunile de ver-
ce ordinu fie umane fie animale, dela cea mai ru-
dimentara si mai barbara pâna la cea mai mare

si mai civilisata, — naturalistii consumati si cu o
reputatiune stabilita prin lucrarile loru neperitōre,
au intâlnitu doue soiuri de fapte: unele generale,
comune tuturoru, altele particulare si proprii numai
unoru grupe. — Pentru noi acestea din urma au
unu interesu aprōpe nulu, pe cându cele d'ântei
suntu preciose de constatatu, ele singure fiindu ca-
pabile de a ne face se întielegemu ce'a ce este o
Asociatiune.

Asia buna-ōra acel'a, care observa unu furni-
caru, unu stupu s'eu o natiune, remâne uimitu ve-
diēdu o suma considerabila de individi, lucrându
in comunu si concurându la acelasu actu; — si
voīndu in fine se-'si dea contu de acestu faptu
estra-ordinaru va vedé că toti membrii acelei'asi
comunitati au unu midilocu de a-'si comunică i-
deile si afectiunile loru. — Cându o albina e su-
perata si face se se auda sgomotulu particularu
care pentru stupu e unu felu de tocsinu, tôte
celelalte intra in furōre si inimiculu trebuie se se
grabésca a fugi déca nu voiesce se sustie o batalie
periculōsa. — Furnicile se scie că-'si comunica i-
deile si pasiunile loru prin lovirea antenelor si,
dupa unii, pôte că si prin exalatiunile mai multu
s'eu mai puținu forti de acidu formicu.

Ōmenii intrebuintiēza graiulu. — Unde limba
represinta unu numeru infinitu de idei, fie con-
crete, fie abstracte, unde ea are că auxiliari scrierea,
tipariulu, telegrafulu etc. acolo veti intâlni o viētia
sociala considerabila. — Vorbirea produce actiunea
comuna intre membrii societatiei umane, si viēti'a
e pretotindenea in rēportu cu acést'a actiune.

Unu altu faptu constatatu in veri-ce asocia-

tiune umana ori animala, de si in grade diverse, este solidaritatea indivizilor. Binele si reulu unui'a devine binele si reulu tuturor — corpulu soçialu intregu resimte injuria facuta unui'a din membri, de asemenea fie-care membru resimte ofens'a adusa corpului soçialu. Turmentati o albina si veti avé indata stupulu de bratie; isbiti cu o lovitura de bâtiu stupulu si tôte albinele vè voru atacá cu furóre.

Alu treilea faptu capitalu care de asemenea s'a mai observatu in organismulu soçialu este, fora indoiala, mutualitatea séu reciprocitatea care apare pretutindenea in reportulu indiviziloru intre dènsii, séu in reportulu membriloru cu comunitatea. *In o soçietate unde fie-care produce atátu câtu consuma séu dà atátu câtu primesce — fiti siguri de a întâlni o viétia fórte intinsa si fórte imensa; pe cându contrariulu se întâmpla, cându legea mutualitatiei este incomplecta, cându unii consuma mai multu de câtu producu si cându alții suntu obligati a produce mai multu de câtu le este permisu de a consumá.*

Dar' aceste fapte generale, aceste caractere esentiale, adeva: concursulu, solidaritatea si mutualitatea suntu ele esclusivu apanagiulu starei soçiale séu se mai producu și aiurea.

Responsulu este fórte puçinu dificilu si socotescu cà nu mai are nevoé de nici o desvoltare.

Ori câtu de puçinu obicinuitu ar' fi cine-v'a cu sciinti'a vietiei, nu va întârdiá de a le recunósce pe tôte in fie-care animalu, unde cerebrulu este midilocu concursulu si face cá impresiunea produsa pre unu organu se se generalizeze si se afecteze organismulu intregu, unde durerea si buna starea unui aparatu se resfrânge asupra tuturoru celorlalte, unde fie-care organu primesce in productiune cu ceea ce dá, si dá in proportiune cu ceea ce primesce.

De aci se vede cà caracterele capitale ale vietiei soçiale suntu identice cu acelea ale vietiei individuale si cà cele dóue moduri de existenta se resuma in cuvântulu organisatiune.

Lui Augustu Comte i se cuvine onórea de a fi pusu fundamentele sciintiei soçiale, care pâna la dènsulu erá considerata cá utopie, si si Herbert Spencer din Anglia este astadi sustinatorulu info-catu, desvoltatorulu profundu alu ideiloru lui Comte. In cartea sa „Introduction à la science sociale“

éta cum se exprima corifeulu scólei positiviste: „Dupá cum omulu posiede o structura si functiuni cari i-i permitu de a indeplini acte inregistrate de biografulu seu, totu asemenea natiunea posiede la rîndulu ei o structura si functiuni cari i-i permitu se esecute acte inregistrate de istoriculu seu.“ Si spre a dá o mai multa tarie comparatiunei facute, adauge cà „asimilatiunea si nutritiunea celui d'ântáiu devinu si productiunea si consumatiunea celei de a dóu'a, — câtu pentru circulatiune: ea existá de o parte si de alt'a cu atári asemanari cà legile fisiologice devinu legi economice.“ Potemu asia dar' afirmá cu filosofulu Albionului cà *exista totu-d'a-un'a unu „consensus“ intre structura si actiunile acestoru dóue stári organice.*

A apropiá astu-feliu faptele cari caracteriza de o data si existenti'a individulu si existenti'a societatiei, este naturalu a atribuí acestei-a calitatile celeilalte, este a le arangiá in aceea-si clasa, este a face dupa cum amu disu din societate o fiintia vie, unu organismu. — Acést'a conclusiune inse este cáu temerara si nu póte avé o sanctiune pâna ce nu vomu aretá anume unde suntu organele acestui agregatu.

Intr'unu articulu fórte importantu, publicatu in „*Filosofi'a Positiva*“, — revista redigiata cu multa eruditune de universalulu Littré, acestu savantu, cunoscutu prin celebritatea numelu seu, probéza in modulu celu mai evidentu cà esista in natura exemple destulu de numeróse de organisme devenindu organe si de vietii devenindu functiuni ale unei fiintie superióre.

Si microscopulu, demonstrându cà celul'a elementara este unu organismu avédu viati'a sa proprie, a resolvatu acést'a cestiune in sensulu afirmativu. Ea este confirmata de asemenea prin experientiele de transfusiune, aretându cà globulele sângelui cari suntu celule, continua de a trái cându trecu dela unu individu la altulu si indeplinescu la acést'a functiunile ce indeplenia la celalaltu.

Acést'a transformatiune fisologica, cà se dicu ast-feliu, apare si in organisme cari au mai multe secole de esistencia; asia in câtu unu individu, ori-care ar' fi rangulu ce ocupa in natura, póte fórte bine din organismu ce este se devie unu or-

ganu relativu cu grupulu séu tribulu din care face parte.

Astu-feliu miile de ramuri séu ramurele ale unui arbore uriasiu sunt de o data organe si organisme, cari potu fi deslipite de tulpina, plântate in paméntu si convertite in arbori noi. In seri'a animala briozoarii, descriși de Ehrenberg, presinta o comunitate de esistenza analóga cu a arborilor. — In fine esperientiele lui Trembley sí ale lui Dugés asupr'a polipiloru au stabilitu intr'unu modu definitiv transformarea organismeloru si a vietieloru in organe si în functiuni ale unei fiintie superióre.

Dar' cându unu asemenea lucru se produce organismulu superioru ce resulta naturalmente presinta pretutindenea si totu-d'a-un'a o viétiá mai complexa de câtu a elementeloru ce-lu compunu.

— Viéti'a omului, spre esemplu, este mai perfecta de câtu a tuturoru celuleloru sale, de câtu a tuturoru fibreloru si a tuturoru tieseturiloru, nu numai pentru cá ea le resuma, déra pentru cá cuprinde fapte de unu ordinu superioru. Nu se vede nici o esceptiune la acést'a regula in regnulu organicu, unde celulele vegetale combinându esistenti'a loru proprie in plânta producu minunele infflorire; si ale fructificatiunei, unde grauntiele si oulu unindu-se cu celulele nóue producu minunele vegetatiunei si ale vietiei animale.

Mergéndu mai departe cu deductiunile, cari nascu din acést'a lege fixata si bine determinata, ajungemu la veritatea firéscá cá societatea cá ori-ce organismu 'si are organele s'ale si cá aceste organe nu suntu altu cine-va de câtu individii comunitatiei, membrii ce compunu agregatiunea. — *Omulu asia déra, cu tóte subtilitatile organisatiunei sale, cu tóta perfectiunea acestei machine ce ne umple de admiratiune, este redusu in societate la rolulu unui organu si se marginesce la indeplinirea unei functiuni, totu cu acel'asiu titlu cu care ánim'a, pulmonulu, ficatulu suntu organele acestui'a si concura la esistenti'a lui cu atát'a regularitate*

Din acestea resulta inca, in modulu celu mai lamuritu, cá *organismulu socialu este de o ordine superióra organismului individualu si cá câmpulu seu de activitate este cu multu mai intinsu de câtu veri-ce s'ar' poté concepe in acést'a privintia pentru individulu separatu.*

(Finea va urmá).

● maica la mormintele fiiloru sei.

*V'amu avutu unicu in lume
Radie dulci de mangaere;
Dar' v'ati stínsu... lasandu in urma
Jale, lacrimi si durere...*

*Ati apusu pentru vecie
Si de-atuncia sóre, stele,
In veci n'oru se lumineze
Noptile aninei mele.*

Toporóuti in 1¹³ decemvře 1879.

Elen'a.

ELU TREBUE SE SE INSÓRE.

Novela de Maria Schwarz.

(Fine.)

VIII.

Diu'a urmatória fú inca si mai interesanta pentru Ev'a si Milnes, cá-ei calea loru trecea prin canale; si asié pusetiunea locului le oferi unu obiectu de conversatiune, care atinsé sém-tiemintele nationali ale amenduror'a. — Ev'a erá mai multu decâtu frumósa, cându cu ochi stralucitori, faéia inrosita, si buse tremuránde vorbfá despre patriotii sei, despre seracii dar' gloriosii Svedi. Milnes cá anglesu, care asemenea erá petrunsu de o iubire profunda de patria, indata intielesé spiritulu sublimu alu Evei, si prin acést'a dens'a deveni inca si mai interesanta inaintea anglesului orgoliosu.

Acést'a cale i parú lui Milnes preste mesura magica si farmecatoria.

I-ar' fi placutu se retiena tempulu cá se nu rapésca cu cursulu seu asia de repede presentulu frumosu.

La Suderkoping debarcá nai'a si petrecú mai multu tempu, cá se póta luá pre caletori si o multime de bagagia.

— Nu ti-arú fi cu placere, d-ra a face o preumblare in cursulu canalului, pâna la cea de ántáia stavila? — intrebá Milnes.

Ba, da, buerosu! — respunsé Ev'a, si preste câteva mominte ambii caletoriau de-a lungulu canalului unulu lângá altulu.

— Permite-mi-vei a-ti offeri braéiulu meu d-ra Eva?

Ev'a fora a dice unu singuru cuventu primí braéiulu oferitu. In launtrulu ei se incubáse unu sém-tiementu multu mai farmecatoriu, decâtu cá se-i veniá voia de a glumí. — Merserá multisioru unulu lângá altulu, fora de a graf cev'a. — Milnes 'si redicá privirea in susu, si adresandu-se catra Ev'a, o intrebá:

— Si acum cugeti ca e imposibilu de a me iubi cândv'a?

— Domnule Milnes, d-t'a nu-ti tii promissiunea, — reflectá Ev'a, pre care acést'a intrebare o desceptá din

o meditatiune tainica, dara dulce, in care se acufundă-se cu totul.

— Acum nu ne aflam pre acoperementulu naiei.

— Asié dara me re'ntorcu acolo indata.

— Domnisióra Eva! — dise Milnes, cu unu viersu intru adeveru afátu de seriosu, încátu Evei i-i se impară ca acel'a ar' resună chiar' in profundeitatea animei s'ale, — eu acum'a nu glumescu, ma te rogu se-mi respundi cu tóta seriositatea la intrebarea: — si acum cugeti ca e imposibilu de a me iubi?

— Ba, nu de totu.

Ev'a 'si reculesé tóte poterile s'ale pentru de a se poté preface ca ar' glumi.

— Asié dara d-t'a ai fi in stare de a me . . . .

— Acést'a nu o am disu nici cu unu sînguru cuventu. Cu privíre la mine, ace'a nu o credu, dara acést'a inca nu insemnéza, ca nu te-ar' poté iubi — alte fete.

— D-t'a esti crudela. Inca si atunci glumesci, cându eu vorbescu cu cea mai mare seriositate. Ah! domnisióra Eva! eu te iubescu din profundeitatea animei mele!

— Domnulu meu, decâte ori ai disu-o acést'a si altor'a?

— Déca am disu altor'a ca le iubescu, am mentitu; cáci domni'at'a esti cea de ántáia pre care te iubescu mai multu chiar' si decátu pre mene însu-mi, — pentru d-t'a, déca ar' cere trebuint'a, buerosu mi-asiu sacrificá viéti'a, si mi-asiu pune la picioare-ti libertatea! — Domni'at'a mi-ai rapitu odichn'a.

— Da, d-t'a la câte le-ai rapitu deja odichn'a? Recugetá, de câte animi ti-ai batutu jocu pâna acum'a, numai din petrecere si pentru glori'a de a poté audi de pre busele femeiei pre care o iubiai d-t'a, cuvintele „eu te iubescu!“ Te-ai jucatu sburdalnicu cu odichn'a acelor'a, cari ti-au datu credieméntu; si dupa-ce ai fortiatu dechiaratiunea de amoru, ai caletoritu mai departe nepasându-ti nemicu de odichn'a acelor'a pre cari d-t'a le-ai folositu in modu nerusínatu spre distractiunea d-t'ale . . . Ce poti asceptá dara d-t'a alt'ceva, decátu cá se fii pedepsitu odata si d-t'a iubindu fora cá se fii iubit.

— Ai dreptu, d-ra Eva; mi-am meritatu sórtea ast'a, dara . . .

— Destulu nu continuá mai departe; se ne întórcemu indereptu pre vaporu, — sum fórté ostenita.

— In momentulu acest'a se audí unu típetu sfa-siitoriu, si cinev'a cadíu in apa.

— D-dieule! Ajutoriu, ajutoriu! Unu copilu a eadiutu in apa! — strigá unu tonu femeiescu.

Milnes intr'unu moméntu sosi la tiermuri, si aruncându-si cu graba paltonulu de pre sene sari in apa. — Ev'a inca grabi la acelu locu, dara se opri pe tiermuri, si stete cá si o statua de marmura, palida cá mórtea, innadusíndu-si respiriulu.

Trecura câteva momínte pline de torture, pâna

cându cei de pre tiermure aruncară o funfa, care anglesulu o apucá cu o mâna, cu cealalta tienéndu copí-lulu. Cu ajutoriulu matelotiloru si a ómeniloru adunati pe tiermuri, ambii — anglesulu si copilulu — furá scapati. — Ev'a, cându vedíu pe anglesu nevatematu stându pe tiermuri, grabi la densulu i-i apucá mân'a si siopti:

— Multiamita, multiamita, d-le Milnes; d-t'a esti unu adeveratu gentilomu.

— Care nu e demnu de a fi iubit, — respunse Milnes cu unu surisu durerosu.

— Care inse e demnu de vestminte uscate, — observá Ev'a cu vioitiune.

Prete pugínu aflam pre Milnes schimbatu, lângá Ev'a vorbindu despre lucruri indiferente. — Conversatiunea loru nu erá asié de placuta si vioía cá mai inainte.

In ochii, alt'mintrea schinteitori, a lui Milnes se refrângea espresiunea caracteristica a dorerei, si de pre busele Evei lipsia surisulu usiuraticu. — Obiectulu conversatiunei erá fórté seriosu, si se referia la dispuse-tiunile admirabile ale sortiei.

Inse Ev'a nu se tiené de acele fiintie, cari lasa a se devinge prin cev'a cugetu séu sémtimeńtu morosu, si inca mai vértosu atunci cându vede pre altii suferíndu pentru acést'a. In restempu de o óra ea reusi a delaturá de-a-supr'a s'a negur'a morositatiei si cu tactic'a fina a femeieloru trecú conversatiunea, dela contemplatiunile filosofice, pre terenulu poestiei.

Partea restanta a calei trecú toemá asié de placutu, precum se incepusé, de si ochii lui Milnes din tempu in tempu se ficsáu asupr'a Evei cu o nelinisce pre cátu de caracteristica pre atátu si de durerósa.

In urma sosirá in Stockholm. Cându debarcă vaporulu, Milnes disé oftându:

— Asié dara e capetu visului mieu fericitu!

— Realitatea ne reprimesce in braçiale s'ale! . . .

— Domnisióra Eva! — siopti Milnes, — se parasescu eu nai'a acést'a fora de tóta speranti'a?

— Cene-ti denéga acést'a sperantia?

— Domni'a-t'a.

Dupa acést'a condu-se pre Ev'a la tiermure.

— Permite-mi se te insotiescu pâna la locuint'a d-t'ale?

— Am contatu la curtuosi'a d-t'ale.

Ev'a inaintá prelânga Milnes pre Ridderhohn in susu spre podu.

— Scii, d-ra Eva, de ce 'mi pare reu in momentulu acest'a?

— Cá me-ai urmatu trei luni de dile.

— Ba, ci de ace'a cá nu am remasu in fundulu apei. — Intr'unu momentu 'mi vení in gându se moriu in-aiutea ochiloru D-t'ale.

-- Atunci nu ai fi moritu singuru: -- eu asiu fi saritu dupa D-t'a.

— Domnisióra! — strigà Milnes oprindu-se.

— Domnule am sositu la pórtã.

— Cum se-ti esplicu acést'a dechiaratiune? — întrebã Milnes cu unu viersu agitatu.

— Nu-i atribufi nici o insemnatate. Suntemu in Stockholm, si prin nrmare éراسi se incepe inimicitia între noi.

— Eu nici odata nu amu fostu inimiculu d-t'ale.

— Inse déca d-t'a ti-ai propusu a me devinge, ai facutu necesaria lupt'a; éra lupta nu poté fi decâtu între inimi.

— D-t'a ratacesci, d-ra Eva; numai atât'a am disu, cà nu me voiu odichni cu repetirea dechiaratiunei amurului meu, pâna cându d-t'a . . .

— Si eu nu voiu dice nici odata acele cuvinte altui'a, decâtu . . .

— Cui?

— Barbatului meu . . . Se viezi fericitu, Domnule!

— Ev'a facù unu complimentu si intrã in locu-înti'a s'a.

In sér'a dilei urmatória, Gunnar indata ce sosi in Stockholm mersè de-a dreptulu la vér'a s'a, — pre care o aflã in salonulu celu meu, in societatea lui Milnes.

Ev'a indata ce observã pre verulu seu, — strigã:

— Ti-ai pierdutu remasiagulu; trebuie se-mi fi vornicelu la cununi'a mea. Éca aici ti-recomêndu pre fiitoriuulu meu barbatu.

Dicându cuvintele acestea aretà pre Milnes.

— Se fia cu potintia d-le Milnes? . . . d-t'a te casatoresci?

— Da, Domnulu meu, — a fostu rezervatu unei femei svediane se preceleze inaintea mea, avêndu concentrate intru sine tóte acele insusiri frumóse si nobile, cari facu pe femeia démna de a fi adorata. Nu e mirare dara, déca omulu devine necredintiosu principiului seu, cându prin acést'a poté ajunge in paradisu.

— Multa fericire, Domnule! — dîse Gunnar — de diumatate cu mânfa. Dara d-t'a se pare cà ulti, cum cà eu remânu afora din paradisulu acést'a, si inca dupa ce, — ce'a ce a fostu destulu de mare nebunia dela mine, — am caletoritu trei luni de dile in urm'a d-vóstre, cu ace'a sperantia cà nesacrificându-ti d-t'a viétia holteiéscã, mi vei concede mie acestu paradisu.

— Gunnar! 'lu intrerupse Ev'a ridenti, dar nu ti-amu spus eu, cà: „Elu trebuie se se însóre!“ — Tu ai crediatu, cà eu mi-am urmatu ruin'a mea, cându am vorbitu astfelu. Nu amiculu meu, eu mi-am urmatu numai anim'a, care iubfã pe anglesulu dusmanu casatoriei. Victori'a e a amorului, acést'a ti-o însémna bine!

N. F. Negruțiu.

Susan'a si vrajitórea.

„Vedi matusia de-mi vrajesece,
Ca prin satu am auditu
Cã iubitul meu sermanulu
De unu turen a fostu ranitu.

Si am plânsu, am plânsu de-atuncia
Si totu plângu si-amaru voiu plânge:
Cã de-a fi asié se fia
Si-a mea viétia se va stinge!“

— Dupa plóia vine sóre
Nu te teme draga mé!
Crede ce-ti spune matusia;
Cã 'ncea asta-di li vedé!

Multe-ori am datu cu bobii.
Dar' cá adi bobu sosituriu
Asié de frumosu se-mi cada
Nu se-ntempl'-adese ori.

Vedi? . . . si-acuma, ilu vedi ice?
Dieu Susano cà-i pe locu!

„Or' matusia ce s'aude?
Clopotu-'n limba de focu?“

— Ba pe-unu mortu ilu ducu la grópa! —
Ascultându bab'a graiesce
Iar' afara sun'-o voce:
„Dómne, Dómne . . . miluesce!“ . . .

Fét'a sare si alérge
La portiti'a cea din josu,
Cã se véda cine-i mortu
De-lu bocescu asié duiosu.

Ea s'apropie, zaresce . . .
Si nu crede, ce-a zaritu.
Dar' plângându striga: „Matusia!
Ah! amaru mi-ai mai vrajitu!“

Toporoutiu, in '13 decembrie 1879.

Constantinu Morariu.

Notitie folositóre.

Calitul sticleloru' dela lampe se face intr'unu modu fórte usioru, dupa descoperirile D-lui medicu romanu C. G. Uralianu din Ploiesci — asié: Pentru a se cali sticlele — ieele — dela lampe, facându-le prin acést'a se resiste unei flacari mai mari chiar' si cându se-ar' dá luminei o estensiune indoita si întreita, nu este alt'cev'a de facutu, decâtu a pune sticlele, cari voiesci a le calí, intr'o tigiaie séu altu vasu si a tornã apa rece preste ele pâna ce se voru acoperi de totu, apoi a le pune la focu si a le lasã acolo pâna cându incepe ap'a a clocoti, atunci ai de a le luã dela focu si a le pune se se recéscã: si in urma scotiendu sticlele din apa le stergi bene si le ai calite gat'a.

Mijlocu pentru stérpirea petelor de pre obrazu. Iã 8 grame de camforu, sfarimãle maruntielu in câteva picaturi de spiritu, adauge apoi puçina zama de lamãie (citrona) si totu atât'a miere de stupu. Amestecãle tóte acestea la olalta pana ce vei dobândi o pomada destulu de subtire. — Spalã-te sér'a bene cu sapunu — de se poté cu sapunu de flórea sórelui — apoi te unge cu pomad'a de mai susu, lasându cà se strabata ace'a bene in piele. In demanétia urmatória te spala bene de se poté cu zèru séu lapte, — de alt'mintrea si cu apa inca te poti spalã.

REVISTA.

Aniversarea a II-a a luerei Plevnei. In 28 nov. v. A. S. R. D-lu Romaniei insoțitu de adjutantulu de servitiu, a mersu la beseric'a St. Nicolae, din Dealulu-Spirei, in fața careia erau înșirate detasiamente din 1-iu, alu 2-lea si alu 3-lea regimentu de infanteria, 1-iu si alu 4-lea batalionu de vênatori, din divisionulu de pompieri, alu 3-lea regimentu de calarasi si din gendarmii calari si pedestri. Alteti'a S'a Regale a fostu întâmpinatu la sosire de d. colonelu Lecca, ministru de resbelu, de d. generalu de devisia, Al. Cernatu, de d. generalu de brigada, Slaniceanu si de d-nii oficiari superiori si subalterni, cari nu se aflau in frontu. Dupa aducerea drapeloru trupeloru in beserica s'a facutu rugaciune pentru odihna braviloru caduti si s'a cântatu unu Te-Deum pentru acest'a isbânda. — Alteti'a S'a Regale a binevoitu a trece in urma pe dinaintea frontulu in aclamatiunile trupeloru, dupa care a primitu defileulu. De aci Alteti'a S'a Regale a mersu la beseric'a St. George din fața casarmei Malmeson, dinaintea careia erau inșirate detasiamente din scôla militara, batalionulu de geniu, regimentulu alu 6-lea de dorobanti, regimentulu 1-iu si alu doilea de artileria, regimentulu 1-iu si alu 2-lea de rosiori si escadronulu de trenu. — P. S. S. Archiereulu Silvestru Balanescu a întâmpinatu pe Alteti'a S'a Regale la usi'a besericeii cu sânt'a cruce si evangelia, si dupa ce s'au espusu drapelele corpuriloru, s'a oficiatu servitiulu divin; dupa care Alteti'a S'a Regale a binevoitu a trece in revista trupele si a primi defileulu. — Sêr'a, Alteti'a S'a Regale a binevoitu a intruni la unu prânzu militaru pe d. ministru de resbelu, pe d-nii generali: Cernatu, Haralambie, Manu, Slaniceanu, Davila, pe d. inspectoru generalu alu gardei orasienesce si pe d-nii oficiari superiori siefi de corpuru din garnisóna, in totu aprôpe cincidiecei persône.

Alteti'a S'a Regale a binevoitu a redicâ urmatoriu lu toasta:

„In acest'a memorabila di, a dôu'a aniversare a caderei Plevnei, ne amintimu cu totii de vitejii armatelu aliata, cari au luptatu impreuna, si privescu cu mândria fruntasii ôstei Mele, care Me incungiura. Redicu acestu paharu in sânatatea voiniciloru acestoru lupte si in amentirea eroiloru caduti. Traiêsca scump'a nôstra tiêra si aperatoriî ei!“

La aceste cuvinte, care au fostu urmate de cele mai vii aclamatiuni, d. ministru de resbelu a respunsu:

Mari'a T'a!

Suntu doi ani de cându ostirea româna, suptu conducerea Altetiei Vostre Regale, dupa multe si crân-cene lupte pentru independenti'a tierii si eliberarea crestimiloru din Orientu, a purtatu, alaturi'a cu gloriôs'a armata imperiala rusa, stindardele sale triumfătoare in Plevni'a. Serbându astadi a dôu'a aniversare a acestui mare triumfu, armat'a nôstra, mândra de Capitanulu ei, reinoesce, prin acestu toastu, pactulu de credinti'a si devotamentu catra dinasti'a Altetiei Vostre Regale, cu increderea, că sângele si lacrimelê versate pentru glori'a si independenti'a Romaniei voru rodî, si in generatiile viitoare: amorulu, iubirea si credinti'a ce lèga astadi armat'a si poporul românu de Tronulu Altetiei Vostre Regale.

Traiêsca A. S. R. Domnulu!

Traiêsca A. S. R. Dômn'a, mam'a raitiloru si mângâietorea suferindiloru!

D. generalu Cernatu a adausu:

Mari'a T'a!

Câ unulu ce amu avutu onôre a comandâ suptu ordinele Altetiei Vostre Regale inaintea Plevnei, redicu acestu paharu in sânatatea Augustisimulu nostru comandantu. Acest'a di, in care s'a implântatu drapelu românu pe zidurile Plevnei, va fi in veci memorabila, căci luptele din giurulu ei voru spune posteritatiie: curagiulu, abnegatiunea si devotamentulu cu care s'au luptatu trupele nôstre, pentru glori'a si independenti'a patriei. Armat'a, recunoscatore, urèza Altetiei Vostre Regale, Marele nostru Capitanu, si A. S. R. Dômniei, mam'a raitiloru si suferindiloru, ani multi si fericiti pe Tronulu României.

Urrari entusiaste pentru Altetiele Loru Regale au urmatu la aceste dôue toaste.

Cu ocaziunea acestei gloriôsae aniversari A. S. R. Domnulu a felicitatu, prin depesie, pe Maiestatea S'a Imperatulu Rusiei, si a primitu asemenea, prin telegrafu, urrari caldurôse din partea A. S. Marelui Duce Nicolae si a altoru siefi ai armatei imperiale.

M. S. Imperatulu Alesandru a felicitatu, prin depesie, pe A. S. Regale Domnulu, spunându-i ca la prândiulu ce s'a datu in acea di la St. Petersburg, in Palatulu de ierna, si la care a fostu invitatu si tramisulu nostru extraordinariu si ministru plenipotentiaru, generalulu Principe I. Ghic'a. Maiestatea S'a a redicatu unu toastu in sânatatea armatelu aliata si a ambiloru loru comandanti.

Instructiunea femeieloru in Angli'a. Cursurile pentru instructiunea superiôra a femeiloru la universitatea din Cambridge suntu in deplina activitate. Numerulu studentiloru de sexu femininu este de 82, afara de personalulu colegiului, care are o organizare speciala. N'a fostu, se pare, usioru de-a gasi locuintie pentru atâte eleve: pe cându unele studente au fostu primite la Newham-Hail, care, câ si Giston, este unu colegiu pentru femei, altele au gasitu asilu la Norwich-House si in alta casa improvisata, sub directiunea unei dômnie institutôre. In anulu 1878—79, au urmatu cursurile 101 studente si la sfêrsitulu anulu scolaru, in Iunie, multe au trecut examenu superioru. Cursuri de sciintia s'au inceputu. Deschiderea loru a coincidatu cu instalarea unui laboratoriu chemicu, care ofere mari resurse. In acelasi tempu, unu generosu donatoriu a offeritu unu aparatu electricu si burse pentru studentii de sexu femininu, fundate de corporatiunea argintariloru, a fabricantiloru de postavu si a venditoriloru de postavu. Femeile potu fi admise si in servicielê administrative.

Transilvani'a s'a impreunatu cu Romani'a prin calea ferata, care s'a deschisu in 19 nov. / 1 decembrie a. c. — Calea dintre Brasiovu si Bucuresti se percurge in 7½ ore.

Cea de antaia careta in Muntenegru a fostu introdusa in 13 25 novembre a. c., căci pre acolo nu se pré potu folosi de carete fiendu loculu muntosu si drumurile fôrte anguste si risipôsc. Careta din cestime a capetat'o principele Muntenegrului in donu dela Imperatoriulu-Rege alu Austro-Ungariei; si abia se va poté folosi in dôue strade ale capitalei Cetinie si in giurulu fôrte restinsu alu acelei'a.

In favorulu societatiî de lectura Chiorana se va arangiâ unu Balu splendidu in 10 ianuaru 1880 st. n. Pretiulu de intrare pentru familia e 3 fl. pentru persôna singlarica 1 fl. 50 cr. Comitétulu arangiatoriu consista din urmatoriî Domni: Eugeniu Mog'a (presedinte), Dr. Ales. Takács (cassariu), Dr. Ios. Popu (secretariu), Conte Alesandru Teleki, Vas. Dragosiu, Fl. Nilvanu, Iulu Lâbas, Adolf Agricola, Ales. Ciple, Viet. Marcu, Adolf Nagy, Vas. Buda.

AVISU DE ABONAMENTU

PRE

ANULU 1880.

AMICULU FAMILIEI

DIURNALU SOCIALU

BELETRISTICU SI LITERARIU.

Va esî in fie-care septemana odata — Martî a, in nri câte de 1—2 côle, formatu quartu mare, papiru finu, tipariu indesatu. Va publicá articlii soçiali, poesie, novele, románuri, suvenirî de caletoria s. a. Vá tractá cestiuni literarie si scientifique, cu reflecsiune fiendu la cerentiele vietiei practece. Vá petrece cu atentiune viéti'a soçiala a Romaniloru de pretotindene, precum si a celoru-alalte poporatiuni din patria si strainatate. — Prin umore dulce si satira alésa va nisú a face câte o óra placuta familiei strivite de grigîle vietiei.

Preste totu va nisú a intinde tuturoru individoru din familia una petrecere nobîle si instructiva.

Pretulu de prenumeratiune pre anulu intregu e 5 fl. v. a. pre $\frac{1}{2}$ anu 2 fl. 50 cr. v. a., — pentru Romani'a si strainatate pre unu anu 13 franci — lei noi, pre $\frac{1}{2}$ anu 7 franci — lei noi.

 Abonantii pre anulu intregu voru primî cá premiu portretulu distinsulu nostru filologu si istoricu Timoteiu Cipariu — avendu de a solvi numai 30 cr. in pretiulu pacuetarei si a cartei de transportu.

HIGIEN'A SI SCOL'A

Fóia pentru sanetate, morbi, Educatiune si instructiune.

Va esî in 1/13 di a fiecarei lune in numeri baremi de câte o cõla, si va publicá: articlii din sfer'a igieniei, medicinei poporali si a educatiunei si instructiunei elementari.

Pretiulu de prenumeratiune pe anulu intregu e 2 fl. v. a., pentru Romani'a si strainate 5 franci — lei noi.

PREOTLU ROMANU

SCRIERE PERIODICA

PENTRU TOTI RAMII LITERATUREI BESERICESCI.

Prin acést'a fóia se va inlocui
„**Predicatoriulu Sateanului Romanu**“

Va esî in fasciclii lunari câte de $2\frac{1}{2}$ — $3\frac{1}{2}$ cõle, formatu octavu mare, papiru finu, tipariu indesatu; si va publicá: a) articlii din sfer'a tuturoru scientieloru teologice, — tractate dogmatice, istorice, juridice, morali, pastorali etc. b) articlii din sfer'a educatiunei si instructiunei religiose-morali, — tractate pedagogice, didactice si catechetice etc.; c) schitie din viéti'a celoru mai celebri barbati ai besericeloru romane si cunoscientie biografice despre sântii parenti ai besericea resaritene; d) **predice, omilii, catechese si parenese, pre dominece, serbatori si diverse ocasiuni, — mai departe predice generali despre virtuti si viciuri precum si predice intoemite pre cele patru anutempuri;** e) istoriõre, poesii si proverbie morali, precum si ori-ce cuvinte intiepte si amenunte aplicabili la elaborate religiose-morali; f) studii archeologice si documinte istorice din trecutulu besericeloru române; g) legi si dispusetiuni privitoare la besericele si scõlele romane confesionali; h) Revista besericésca, scolastica si literaria, — precum si Revist'a diuaristicea romane si straine, încâtu acést'a ar' tractá si cestiuni cari mai deaprópe intereséza pre clerulu romanu.

 Din colõnele acestei fóie voru fi eschise disputele confesionali, si articlii referitori la cestiuni relegionarie contro-vertate.

Pretiulu de prenumeratiune pre anulu intregu e 4 fl. v. a., pentru Romani'a si strainatate 10 franci — lei noi.

 Abonantii pre anulu intregu voru primî cá premiu portretele Archiepiscopiloru-Metropolitu romani Dr. Ioanu Vancea si Mironu Romanulu — avendu de a solvi pentru ambele numai 50 cr. in pretiulu pacuetarei si a cartei de transportu.

CARTILE SATEANULUI ROMANU

SCRIERE PERIODICA

PENTRU TÓTE TREBUINTIELE POPORULUI ROMANU.

Va esî in fiesce-care luna câte una carte, baremî de una còla, — si va publicá: a) Descrierea vietiei (biografi'a) a câte unu barbatu mai vrednicu de amestirea si recunoscienti'a poporului romanu; b) Cunoscienti'a din economia, industria, medicina, juridica s. a.; c) Poezie vechie si noúe, — mai cu sêma de acelea cari atingu mai de-aprópe pre poporulu nostru si impreginarile, in cari a traitu si traiesce; d) Novele populare, istoriòre, fabule, anecdote, proverbie si cuvente întiepte, de invetiatura si petrecere; e) Risete si Zimbete; f) Diverse sciri din lumea mare.

Pretiu lu de prenumeratiune pre unu anu întregu e numai 1 fl. v. a. (3 franci — lei noi).

Abonantii voru primî cá premiu portretulu vestitulu Luptatoru alu Independenției nationale **Avramu Iancu** — avendu de a solvi numai 30 cr. lu pretiu lu pacuetarei si a cartei de transportu.

Tóte aceste 5 foie de odata abonate costau pre 1 anu întregu numai 16 fl.

Abonantii pre anulu întregu la tóte foiele, primescu si tóte premiale impreunate cu acelea — avendu de a solvi numai 70 cr. in pretiu lu pacuetarei si a cartei de transportu.

Colectantii de abonamente primescu gratis totu alu 5-lea esemplariu.

POT'A REDACTIUNEI.

Em. L. in **T.**, **L. V.** si **M. V. St.** in **Cl.**, **Hr.** in **B.**, **L. P. R.** si **L. P. O.** in **R.**, **S. C.** si **B. D.** in **O. M.**, **St. B.** si **St. S.** in **H.** si **B.**, **V. B. M.** in **Bl.**, **St. C.** in **El.**, — **Gr. St.** si **socia**, **D. C.**, **I. G.**, **P. Gr.**, **G. D.**, **G. Pa.**, **V. P.**, **J. P.** si colegii, **J. D. N.**, **N. S.**, **A. C.**, **P. Chr.**, **P. Cht.**, **S. T.**, **I. H. S.**, **M. T. P.**, **A. P.** in **Gh.** s. a. cari au bene-voitu a-si aduce amente de Redactorulu acestei fòia ia diu'a lui onomastica: primésca multiamit'a-i sincera pentru urarile de fericire cu cari Fau intempinat in acés'a di, cu atátu mai solemnă pentru densulu cu cátu ca acés'a este numam diu'a lui onomastica ci totu odata si aniversarea nascerei densulu.

Const. si **E. M.** in **T.** Multiamita sincera pentru bene-voitòri'a aducere amente. Din parte-ne inca ve urramu victia îndelungatá si fericita pentru de-a poté salutá impreuna cu noi re-nascerea gloriei nóstre nationale, care dorint'as ia nóstra precum si a totu Romanulu adeverat cu semtiu verde si curatu.

J. P.-iu in **V. m.** Amu suplenitu defectulu ... Operatele le-amu primitu si ni-au multiamitu. Se voru publicá in n-rii din februarie an. 1880. Salutari cordiale.

J. P. S. in **Bl.** Cartile de rogatiuni, anunciate de noi, inca n'au aparutu. Le veti capetá la tempulu seu. Editiunea eleganta a loru va fi o desdaunare pentru îndelungat'a întârdiare.

GUR'A SATULUI

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Va esî in tóta Marti sér'a, ilustratu cu caricaturi frumòse; si va publicá patieniile nasdraveniloru aventurieri si biografiile celebrilor siarlatani ai tempulu modernu, — mai departe totu soiulu de articlii de veselía si petrecere: no-rele, románe, fabule, anecdote, comedii, risete si zimbete, scânteitutie, puricariu, furnicaturi, — a-fora de acé'a va tiené pre cetitorii sei in curentu cu tóte pertractarile si hotaririle ciorobóreloru tierci ungueresci si a unoru comitate si comunitati cu sfetnici fora sfatu, precum si cu tóte intemplementele din lumea mare, cari dupa natur'a loru cadu in resortulu lui.

Pretiu lu de prenumeratiune pre 1 anu e 6 fl., pre $\frac{1}{2}$ anu 3 fl., pre $\frac{1}{4}$ anu 1 fl. 50 cr., — pentru Romanii'a si strainatate pre 1 anu 8 fl. (20 franci — lei noi) pre $\frac{1}{2}$ anu 4 fl. (10 franci — lei noi).

Abonantii acestoru diurnale si voru poté procura o multime de opuri cu scadere de 33% din pretiu lu ordinariu.

J. G. in **V.** Multiamita sincera. Napástuirile ce avemu de-a îndura suntu multu mai neusemnate decátu ca se nedé si celu mai micu dreptu la titulu de Martiru alu Romanismulu; si déca ne-au cadu tu greu acelea au fostu singuru pentru-ca ni le-au casinat: cei de unu sânge cu noi — Romani din nascere cá si noi.

M. G. Casatori'a Domnitoriulu Romaniei Carolu I. cu Princes'a Dómna Elisabet'a s'a inchiatu in Octomvre 1869; si asié in acestu anu au fostu aniversarea a 10-a a acestei auguste casatorii. Romanii'a întrega au aplaudatu la 1869 acés'a buna-alegere a Domnulu seu — Romani'a întrega bene-cuventa la 1879 pre august'a paruchia domnitòre; cáci Carolu este Domnu bunu in pace si Comandantu bravu in batalia; ér' Elisabet'a este Dómna graciòsa si mama ingrigitòre poporulu romanu. — Si fiendu ca la cererea D-fale am facutu amentire de acestu actu solemn, — lasamu se urmeze aici si unu versu de beneventare, cu care la anulu 1869 D-lu George Sionu a intempinat prin „Monitoriu lu officiale“ pre alu Romaniei mire: —

Cându alu Romaniei mire	Cându spre dens'a astadi cata,
Ne tramite dulcea scire	Spre august'a-i fidantiata
Cá in cale-i a 'ntelmitu	Care-lu pote ferici
Sté'u'a care-a fostu doritu,	Si-alu seu tronu a intari
Musele nu potu se taca,	
Ci détòre suntu se-i faca	
Urrari dulci in coru cântându	
Ad-o Dómne mai curéndu!	

Proprietariu, Editoru si Redactoru respundietoriu: **Niculae F. Negrutiu.**

Gherl'a. Imprimari'a „Georgiu-Lazaru.“ 1879.